

НАРЕДБА № 4

от 3.11.1998 г.

за обучението на представителите в комитетите и групите по условия на труд в предприятията

(Издадена от министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 133 от 11.11.1998 г., в сила от 11.02.1999 г., изм. и доп., бр. 85 от 17.10.2000 г., в сила от 17.10.2000 г.)

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат редът, изискванията, съдържанието и обхватът на задължителното обучение на представителите на работодателя и на работниците и служителите в комитетите и групите по условия на труд в предприятията и на членовете на комисиите по социална дейност на кооперациите, наричани по-нататък „представители”.

(2) Обучението на лицата по ал. 1 цели придобиване на знания, умения и навици, необходими за осъществяване на правата и задълженията им, определени със Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

Чл. 2. Лекарите от службите по трудова медицина и длъжностните лица за организиране изпълнението на дейностите, свързани със защитата и профилактиката на професионалните рискове в предприятията, като участници в комитетите по условия на труд не подлежат на обучение по тази наредба.

Чл. 3. В колективния трудов договор могат да се договарят конкретни изисквания за обучението на представителите, но не по-ниски от изискванията на тази наредба.

Чл. 4. Обучението на представителите е първоначално и ежегодно.

Чл. 5. Обучението се провежда в рамките на работното време, без да се отразява на трудовото възнаграждение на представителите.

Чл. 6. (1) Работодателят осигурява всички разходи, свързани с обучението на представителите.

(2) Работодателят със заповед определя поименно представителите, които ще бъдат обучавани, периода и начина за провеждане на обучението.

Раздел II

Организация на обучението

Чл. 7. (1) Първоначалното обучение на представителите се провежда в едномесечен срок от избирането им.

(2) Обучението се извършва на групи с численост не по-голяма от 20 човека.

Чл. 8. Учебният процес се организира и провежда в съответствие с методите за обучение, използване на активни форми и подходящо онагледяване на преподавания материал.

Чл. 9. (1) Първоначалното обучение на представителите се провежда по учебни програми с общ хорариум не по малък от 30 учебни часа.

(2) В учебните програми задължително се предвижда до една четвърт от посоченото в ал. 1 учебно време за индивидуално или групово разработване на практическа задача.

(3) Първоначалното обучение приключва със семинарно занятие за обсъждане на разработките по ал. 2.

(4) На завършилите обучението се издава удостоверение съгласно приложение № 1, което се съхранява от работодателя до края на мандата на представителите.

Чл. 10. Учебните програми за първоначално обучение задължително съдържат следните теми:

**НАРЕДБА № 4 ОТ 3.11.1998 Г. ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА
ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД В
ПРЕДПРИЯТИЯТА**

---

1. държавна политика, нормативна уредба и управление на дейността за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в национален мащаб;
2. фирмена политика и организация на дейността по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд в предприятието;
3. права, задължения и отговорности на участниците в трудовия процес, свързани с осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
4. вредни фактори за здравето и безопасността на работещите - видове, въздействие върху здравето и работоспособността, превантивни мерки за защита и промоция на здравето;
5. методи за оценка и анализ на професионалните рискове и условията на труд, източници на информация;
6. трудов травматизъм, професионална заболяемост и свързани с труда заболявания, здравни, социални и икономически последици;
7. социално партньорство; права и задължения на представителите; работа в екип; основни задачи на комитетите и групите по условия на труд;
8. изисквания за подбор, обучение, квалификация, инструктаж и информираност на работещите в областта на безопасността и здравето при работа;
9. специална закрила на някои категории работници;
10. организация на контролната дейност, ред и начин за извършване на контрола.

Чл. 11. Конкретните учебни програми и лекциите по отделните теми:

1. се съобразяват с вида на дейността, конкретните условия на труд и организация на работа на предприятието;
2. предвиждат не по-малко от един учебен час за всяка тема;
3. включват практически примери;
4. се насочват към развитие на възможностите на обучаваните за водене на социален диалог, анализи на организацията на дейността, състоянието на условията на труд и наличието на професионални рискове с оглед предлагането на превантивни мерки.

Чл. 12. (1) Ежегодното обучение на представителите е с продължителност не по-малка от 6 учебни часа за:

1. опресняване на познанията им;
2. повишаване на ефективността на работата и развитие на личните им умения;
3. запознаване с промени на нормативните актове в областта на здравословните и безопасните условия на труд;
4. усъвършенстване на формите за работа, свързани с осъществяване на дейността им.

(2) Ежегодното обучение на представителите се оформя с протокол, в който се вписват участващите представители, лекторите и темите, по които е проведено обучението.

Чл. 13. Обучението на представителите се осъществява от лица с образователно-квалификационна степен не по ниска от „специалист по ...” съгласно Закона за висшето образование, притежаващи професионални познания и опит в областта на здравословните и безопасните условия на труд, включително по темите от чл. 10.

Чл. 14. При провеждане на обучението се осигуряват:

1. разработени учебни програми в съответствие с изискванията на тази наредба;
2. необходимите учебно-технически средства;
3. лектори, които отговарят на изискванията на чл. 13 ;
4. необходимите учебни материали и пособия;
5. документация, свързана с отчитане на обучението.

Чл. 15. (1) Обучението на представителите се организира и провежда от:

1. търговски дружества и еднолични търговци, регистрирани по българското законодателство, в предмета на дейност на които е включено обучение;

**НАРЕДБА № 4 ОТ 3.11.1998 Г. ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА
ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД В
ПРЕДПРИЯТИЯТА**

---

2. организации и звена, създадени по силата на правителствен или ведомствен акт, който предвижда обучение в предмета на дейността им;

3. центрове и звена за обучение към национално представителните организации на работниците и на служителите и на работодателите.

(2) Работодателите самостоятелно или в съдружие могат да организират и провеждат обучението на своите представители при спазване на всички изисквания на тази наредба.

(3) (Нова - ДВ, бр. 85 от 2000 г.) Лицата по ал. 1 еднократно уведомяват писмено съответната областна инспекция по труда за намерението си да извършват обучение по тази наредба.

Чл. 16. (Отм. - ДВ, бр. 85 от 2000 г.) .

Чл. 17. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 85 от 2000 г.) Търговски дружества, еднолични търговци, организации, центрове, звена и работодатели по чл. 15 , провели обучение по тази наредба:

1. представят ежегодно до 31 януари в областната инспекция по труда отчет за дейността си в обхват съгласно приложение № 3;

2. в десетдневен срок уведомяват областната инспекция по труда за промени на адреса, наименованието и предмета на дейност, свързана с обучението;

3. съхраняват документацията за провежданото обучение в срок не по-малък от 5 години.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба „работодател” е понятието, определено в § 1, т. 2 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Контролът по изпълнение на наредбата се извършва от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”.

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 30, ал. 1 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

§ 4. Наредбата влиза в сила три месеца след обнародването ѝ в „Държавен вестник”.

**НАРЕДБА за изменение и допълнение на
Наредба № 4 от 1998 г. за обучението на представителите в комитетите и
групите по условия на труд в предприятията
(ДВ, бр. 85 от 2000 г., в сила от 17.10.2000 г.)**

§ 7. Навсякъде в наредбата думите „районна инспекция по труда” се заменят с „областна инспекция по труда”, а думите „Главна инспекция по труда” с „Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 8. Счита се, че притежателите на удостоверение за регистрация по отменения чл. 16 на наредбата са изпълнили изискването на чл. 15, ал. 3.

**НАРЕДБА № 4 ОТ 3.11.1998 Г. ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА
ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД В
ПРЕДПРИЯТИЯТА**

**Приложение № 1
към чл. 9, ал. 4
(Изм. - ДВ, бр. 85 от 2000 г.,
в сила от 17.10.2000 г.)**

.....

(наименование и адрес на издаващия удостоверение)

УДОСТОВЕРЕНИЕ № .. от .... г.

Настоящото удостоверение се издава на .....

.....,

(име, презиме, фамилия) ЕГН ....., от предприятие .....

.....,

(наименование и адрес) за завършено през .....

(месец, година)

първоначално обучение по здравословни и безопасни условия на труд съгласно Наредба № 4 от 1998 г. за обучението на представителите в комитетите и групите по условия на труд в предприятията.

(подпис, печат)

**Приложение № 2 към чл. 16, ал. 3
(Отм. - ДВ, бр. 85 от 2000 г.,
в сила от 17.10.2000 г.)**

**НАРЕДБА № 4 ОТ 3.11.1998 Г. ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА
ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД В
ПРЕДПРИЯТИЯТА**

Приложение № 3 към чл. 17, т. 1
(Доп. - ДВ, бр. 85 от 2000 г.,
в сила от 17.10.2000 г.)

Съдържание на годишния отчет

1. Наименование, телефон (факс) и адрес на обучаващата организация или работодател.
2. Отчетна година.
3. Брой проведени курсове (първоначални и ежегодни) и обхванати с тях фирми.
4. Брой обучени представители.
5. Имената на лекторите по теми.
6. Продължителност на курсовете в дни и учебни часове.
7. Конкретните учебни програми по курсове.
8. Предоставени учебни пособия и материали на обучаваните.
9. Използваните форми за практическа подготовка.
10. Проблеми по организацията и провеждането на обучението.
(подпис, печат)